

5.3. Історія вчить знешкоджувати ворогів і набувати друзів.

5.И. Нова генерація державної еліти зростає в повазі до історії.

5.І. Історія документує події і не пробачає зневаги до себе.

6. Історія гарантує кожному з причетних до національної освіти і політики незабуття і змогу обрати і забезпечити чи занапастити власною поведінкою свій добробут і репутацію через славу або ганьбу свого імені на батьківщині й далеко поза її межами.

ОСВІТА В РЕЛІГІЙНИХ, КУЛЬТУРНИЦЬКИХ, ПОЛІТИЧНИХ ДІЯННЯХ ПЕТРА МОГИЛИ

3. Хижняк (НДЦ “Спадщина Києво-Могилянської академії” НаУКМА)

1627 року, висвятившись в архімандрити Києво-Печерської лаври, Петро Могила, наступник трону молдавського господаря, назавжди пов’язав свою долю з Україною. В листопаді 1632 р. він обирається православними, які презентували Україну на конвокаційному сеймі у Варшаві, митрополитом. 10 листопада 1632 р. отримує на митрополію королівський привілей, а в квітні 1633 р. висвячується у Львові на митрополита Київського і всієї Руси. Був ним до кінця свого життя (помер 1 січня 1647р. за старим стилем, тобто 11 січня 1647 р. — за новим).

Вибір Петра Могили — служіння православ’ю і Україні — був не випадковий. Його сім’я, глибоко православна, давно була пов’язана з Україною. Сам Петро навчався у Львівській братській школі, згодом — у Замойській академії недалеко від Львова. 1621 року під час Хотинської битви, маючи за покровителя польського гетьмана Стефана Потоцького, знайомиться з гетьманом Петром Сагайдачним, провідником українського козацтва, котре вразило його хоробрістю й військовим вишколом.

Починаючи з 1622 р., “року, коли помер Сагайдачний”, як писав сам Могила, він часто відвідує Київ. Зав’язує тісні стосунки з митрополитом Київським Йовом Борецьким, який справив великий духовний вплив на Петра Могилу і на його рішення.

Висока церковна посада була для П. Могили тим бажаним і необхідним щаблем, за допомогою якого він здійсню-

вав в Україні свою церковну і культурну політику. Сутність її полягала в реформуванні церкви й освіти. Могила розумів, що в країні, яка довгий час не послуговувалась державними інститутами, згуртувати народ можна було лише за допомогою церкви і релігії. Враховуючи наступ католицизму й спольщення частини українського суспільства, Могила приступив до негайної реорганізації церкви, богослужіння, зміцнення дисципліни серед її служителів, до підготовки високоосвічених богословів й моральних, грамотних пастирів. Таким шляхом можна було отримати підтримку народу, пробудити в ньому національну свідомість і спонукати до захисту своєї віри, мови, традицій — своєї землі, виховати розуміння необхідності окремішнього політичного життя. Таким чином, релігійна реформа Петра Могили тісно перепліталася з політичною перспективою суспільного й державного життя в Україні.

Засобом до здійснення цих намірів митрополит обирає освіту, її розвиток і поширення.

Зазначимо лише деякі засади, на які опирався П. Могила у своїй освітній діяльності. Це збереження вітчизняних освітніх й наукових традицій; глибоке благочестя вихованців, вірність їх православ'ю, під покровом котрого Україна формувалася протягом віків; всестановість, котра давала можливість навчатись всім охочим й через них нести ідеї просвітництва до широких мас населення, формувати у них відчуття єдиної спільноти, єдиної землі і, таким чином, єдиної нації.

Але Петро Могила цим не обмежувався. Україна, котра стояла на межі двох світів — Сходу і Заходу, повинна була широко відчинити двері західній освіті й культурі. Це розуміли й декотрі попередники Петра Могили. Але саме він надає цій ідеї досконалості. Внаслідок його діянь Київська братська колегія, що постала з об'єднаних Лаврської й Братської шкіл, стає першою вищою загальноосвітньою школою України європейського рівня і відіграє важливу роль в суспільному, культурному і релігійному житті України, а також за її межами. А її вихованці довершують справу Великого митрополита Петра Могили.